

Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai
Verkių g. 25C-1, LT-08223 Vilnius
Siunčiama el. p.: rastine@regula.lt

2017-08-30 Nr. 1.21-860
Į 2017-07-28 Nr. R2-(EA)-2130

DĖL PASTABŲ ŠILUMOS SEKTORIAUS ĮMONIŲ APSKAITOS ATSKYRIMO IR SĄNAUDŲ PASKIRSTYMO REIKALAVIMŲ APRAŠO PROJEKTUI

UAB „LITESKO“, susipažinusi su Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – **Komisija**) viešajai konsultacijai pateiktu Šilumos sektoriaus įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo projektu (toliau – **Aprašas**) bei Aprašo nutarimo projektu (toliau – **Nutarimo projektas**), pažymi, kad Aprašas nėra pakankamai išsamus, daugelis jo nuostatų yra neaiškios, prieštaringos, neužtikrinančios objektyvių, skaidrių bei visiems ūkio subjektams vienodų sąnaudų vertinimo kriterijų. Apraše neįvertinti Šilumos kainų nustatymo metodikos projekte, pateiktame viešam svarstymui, numatyti pakeitimai (pvz., atskiros gamybos įrenginio sąnaudų atskyrimo principai).

Aprašo įgyvendinimas reikalauja daugelio kitų teisės aktų pakeitimų, tame tarpe Šilumos kainų nustatymo metodikos (toliau – **Metodika**), Šilumos ūkio įstatymo, LR Vyriausybės 2011-07-13 nutarimu Nr. 889 patvirtinto Šilumos kainų nustatymo metodikos principų aprašo (toliau – **Principai**). Be to, kaip rodo praktika, siekiant užtikrinti vieningą ūkio subjektų apskaitos atskyrimo principų įgyvendinimą bei supratimą, ataskaitose teikiamų duomenų palyginamumą bei išvengti informacijos „asimetrijos“ problemų, būtinos reguliavimo apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo praktinės rekomendacijos (toliau – **Rekomendacijos**) bei pavyzdiniai sąnaudų atskyrimo modeliai su formulėmis. Tačiau pagal Aprašo nuostatas pakoreguotos Rekomendacijos bei pavyzdiniai sąnaudų atskyrimo modeliai nėra parengti ir pateikti viešam svarstymui, Komisija net nenurodo, ar tokie pakeitimai išvis bus atliekami, ar ketinama apsiriboti vien tik Apraše numatytu reglamentavimu. Nesant minėtų pakeitimų, bei konkrečių sąnaudų atskyrimo pavyzdžių visapusiškas ir objektyvus Apraše siūlomų pakeitimų įvertinimas yra apsunkintas/net neįmanomas.

Apraše numatyti reikalavimai dar labiau didina ūkio subjektų administracinę naštą, apsunkina patį reguliacinės apskaitos sąnaudų atskyrimo procesą. Šių reikalavimų įgyvendinimas sąlygoja tiek didesnes laiko sąnaudas, tiek papildomas išlaidas duomenų modulių peržiūrai/pakeitimui, sudėtingėja ataskaitų auditavimo procesas, kas neišvengiamai lemia didesnes išlaidas auditavimo paslaugoms. Įvertinus Aprašo įgyvendinimo naštą ir grėsmes, Bendrovės vertinimu, Komisijos kuriama reguliacinės apskaitos tvarka yra pernelyg detali, neužtikrinanti optimalumo principo, o jos tiekiamą naudą išvis abejotina. Bandymai į reguliacinę apskaitą perkelti išimtinai su kainų nustatymu susijusias nuostatas (tam tikrų sąnaudų ribojimas/nepripažinimas), kurios turėtų būti taikomos tik bazinių šilumos kainos dedamųjų projektų rengimo metu, iš esmės prieštarauja priežastingumo, objektyvumo, skaidrumo reikalavimams (Aprašo 9.1, 9.3, 9.5 p.). Kaip parodė praktika, įvedus reguliacinės apskaitos reikalavimus šilumos kainų nustatymo procesai pailgėjo kelis kartus, atnaujinti pastoviųjų sąnaudų lyginamieji rodikliai neskelbiami jau keletą metų. Nors metinių reguliacinių ataskaitų detalumas ir apimtis reikšmingai išaugo, Komisijai tai nesuteikė daugiau kokybiškai naudingesnės informacijos), priešingai ūkio subjektai vis tiek priversti teikti daugybę papildomų, su sąnaudų paskirstymu susijusių duomenų visai kitu formatu, nei kad numato Aprašo priedai. Atsižvelgiant į paminėtas aplinkybes, manome, kad Aprašo reikalavimai turi būti iš esmės peržiūrėti, siūlome supaprastinti reguliacinės

apskaitos atskyrimo reikalavimus, mažiausių sąnaudų principas turi ir gali būti užtikrintas per šilumos kainos dedamųjų nustatymo procesą, o reguliacinės apskaitos ataskaitos turi būti informatyvios, atspindėti faktines, o ne kažkaip pakoreguotas/apribotas ūkio subjekto sąnaudas. Priešingu atveju yra neužtikrinami minėti Aprašo 9.1, 9.3, 9.5 punktų reikalavimai, o tokių jau apribotų sąnaudų lyginamoji analizė išvis netenka prasmės ir prasilenkia su bet kokia logika.

Atsižvelgiant į tai kas nurodyta siūlome prieš tvirtinant šį teisės aktą pirmoje eilėje atlikti tokios reguliacinės apskaitos kaštų ir naudos analizę, tuo labiau kad tai nurodyta ir šio teisės akto projekto 9.8 . punkte „*reguliavimo apskaitos sistemoje naudojamos informacijos detalumas turi būti toks, kad reguliavimo apskaitos sistemos informacijos rengimo sąnaudos nebūtų didesnės už naudą, kurią tikimasi gauti ją panaudojus*“ ir tokios analizės rezultatus pristatyti viešai ūkio subjektams.

Toliau teikiame konkrečias pastabas/siūlymus pagal Aprašo konkrečius punktus (pridedama). Pažymime, kad pastabos/siūlymai negali būti traktuojamos kaip galutinės, nes kaip jau buvo minėta, vis dar nėra atlikta kitų būtinų teisės aktų pakeitimų. Tikimės konstruktyvaus bendradarbiavimo ir objektyvaus raštu bei priede teikiamų pastabų įvertinimo.

PRIDEDAMA: Pastabos bei pasiūlymai Šilumos sektoriaus įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo projektui.

Pagarbiai

Finansų direktorius

Robertas Čepaitis

Originalas nebus siunčiamas

A. Gutina, 7500

Uždaroji akcinė bendrovė „Litesko“
Konstitucijos pr. 7, LT-02300 Vilnius
Tel.: (8 5) 266 7500
Faksas (8 5) 266 7510

Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre
Kodas 110818317
PVM mokėtojo kodas LT108183113

A. s. LT787044060001419259
AB SEB bankas
Banko kodas 70440
el. p. info@litesko.lt

Pastabos dėl Komisijos nutarimo „Dėl Šilumos sektoriaus įmonių apskaitos atskyrimo, sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo patvirtinimo“ projekto*

Nr.	Nuostata	Pastabos	Siūlomas pakeitimas
1.	<p>Nutarimo projekto 4 punktas:</p> <p><i>„Nustatyti, kad per 6 mėnesius po Aprašo įsigaliojimo dienos šilumos sektoriaus įmonės pateikia patikslintą Reguliavimo apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo sistemos laisvos formos aprašą“.</i></p>	<p>Neaiškus tokio reikalavimo poreikis, Bendrovės vertinimu jis perteklinis. Komisija neatlieka reguliavimo apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo sistemos laisvos formos aprašo suderinimo todėl nėra aišku kodėl minėtas dokumentas turi būti teikiamas anksčiau nei pati metinė atskaitomybė. Kokius veiksmus su pateiktais duomenimis ketina atlikti Komisija? Kur būtų panaudojama ši informacija neturint audituotų duomenų už 2018 metus?</p> <p>Jei Komisija planuoja tikrinti ūkio subjektų pateikto reguliavimo apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo sistemos laisvos formos aprašo atitikimą Aprašo reikalavimams, tuomet Nutarimo projekto 4 punkte turi būti aiškiai numatyta per kokį terminą Komisiją turi peržiūrėti gautus duomenis ir pateikti pastabas ūkio subjektams, priešingu atveju įpareigojimas per 6 mėnesius po Aprašo įsigaliojimo dienos šilumos sektoriaus įmonės pateikia patikslintą reguliavimo apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo sistemos laisvos formos aprašą yra betikslis, sukelia papildomą administracinę naštą.</p>	<p>Panaikinti Nutarimo projekto 4 punktą.</p> <p>arba išdėstyti 4 punktą taip:</p> <p><i>„Nustatyti, kad per 6 mėnesius po Aprašo įsigaliojimo dienos šilumos sektoriaus įmonės pateikia patikslintą Reguliavimo apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo sistemos laisvos formos aprašą, o Komisija ne vėliau kaip iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos pateikia pastabas ūkio subjektams dėl laisvos formos aprašų atitikimo Aprašo reikalavimams“.</i></p>
2.	<p>Nutarimo projektas</p>	<p>Apraše yra atsisakoma daugelio nuostatų, įtvirtintų šiuo metu galiojančioje Metodikoje (pvz. balanso straipsnių skirstymo, sandorių tarp verslo atskleidimo, tam tikrų priedų pildymo ir kt.), o tai, tikėtina, reiškia, kad reikalavimas buvo perteklinis, sunkiai įgyvendinamas arba netinkamai reglamentuotas. Tačiau niekaip nesprendžiamas tokių reikalavimų būvimas pildant 2017 metų RAS ataskaitas.</p>	<p>Siūlome Nutarimo projekte numatyti, kad tam tikri pertekliniai Metodikos reikalavimai nebūtų taikomi 2017 metų duomenims (pvz. reikalavimas paskirstyti balanso straipsnius, sandorių tarp verslo vienetų atskleidimas, tam tikrų priedų pildymas ir kt.)</p>
3.	<p>Aprašo 2 punktas:</p> <p><i>„Aprašo tikslas – sudaryti prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatyme (toliau – Įstatymas)“</i></p>	<p>Nurodomas Aprašo tikslas – mažiausiomis sąnaudomis užtikrinti patikimą ir kokybišką šilumos ir karšto vandens tiekimą vartotojams neturi nieko bendro su Aprašo tikrąja paskirtimi ir jame reglamentuojamais dalykais. Šilumos ūkio įstatyme yra numatyta ir daugiau tikslų, tačiau apraše</p>	<p>Aprašo 2 punktą išdėstyti taip:</p> <p><i>„Aprašo tikslas – sudaryti prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatyme (toliau –</i></p>

	<p>nustatytus tikslus, didinti šilumos gamybos ir perdavimo efektyvumą bei mažiausiomis sąnaudomis užtikrinti patikimą ir kokybišką šilumos ir karšto vandens tiekimą vartotojams.“</p>	<p>nepagrįstai akcentuojamas tik mažiausių sąnaudų principas. Be to, toks apibrėžimas neatitinka kitų energetikos sektorių (gamtinių dujų, elektros energetikos, geriamojo vandens ir nuotekų tvarkymo bei paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų imonių) Aprašuose numatytus tikslus, taip nepagrįstai diskriminuojant būtent šilumos sektoriaus ūkio subjektus. Atsižvelgiant į tai, kad vienas iš pagrindinių atliekamų pakeitimų tikslų yra suvienodinti apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo principus visuose Komisijos reguliuojamuose sektoriuose, siūlome numatyti analogiškus Aprašo tikslus kaip ir kitose sektoriuose.</p>	<p><i>[įstatymas) nustatytus tikslus, taip pat padidinti Lietuvos šilumos tiekimo sektoriaus investicinės aplinkos stabilumą ir kainodaros skaidrumą“.</i></p>
4.	<p>Aprašo 3 punktas: „Aprašas parengtas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 8 straipsniu, 16 straipsniu, Įstatymo 30 straipsnio 13 dalies 4 punktu, 32, 34 straipsniu, Šilumos kainų nustatymo metodikos principų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. liepos 13 d. nutarimu Nr. 889 (toliau – Principų aprašas)“.</p>	<p>Nors Apraše ir nurodoma, kad jis parengtas vadovaujantis Principais, tačiau taip nėra. Pvz.: Aprašo 8 punkte nurodomos sąvokos neatitinka Reglamentuotus principuose. Principuose naudojami terminai „nešikliai“, „nepaskirstytos sąnaudos“, Apraše – „kriterijus“, „nepaskirstomos sąnaudos“ atitinkamai.</p> <p>Nėra aišku ar sąvokos „nepaskirstytos sąnaudos“ ir „nepaskirstomos sąnaudos“ yra tapačios, nes Apraše ir Principuose pateikiamas jų apibrėžimas skiriasi. Nors Aprašo tekste sąvoka „nepaskirstytos sąnaudos“ niekur nenaudojama, Aprašo 1 priedo eilutėje (3) nurodoma „nepaskirstytos sąnaudos“.</p> <p>Principuose yra numatytas baigtinis nepaskirstytųjų sąnaudų sąrašas (15.1 punktas), kai tuo tarpu Aprašo 41 punkte jis nepagrįstai išplečiamas, įtraukiant Principuose nenumatytas nepaskirstytųjų sąnaudų grupes.</p> <p>Pažymėtina, kad Komisijos priimami teisės aktai negali prieštarauti įstatymuose ar Vyriausybės nutarimuose įtvirtintų nuostatų ar jas kaip nors išplėsti.</p>	<p>Dėl teisinio aiškumo ir siekiant išvengti skirtingų interpretacijų, įgyvendinant teisės aktuose nustatytus reikalavimus, siūlome Apraše nenaudoti naujų sąvokų, kurios savo esme yra tapačios kaip ir Principuose, arba sąvokos nurodytos Principuose ir Apraše apibrėžiamos skirtingai. Apraše pakaktų tik nurodyti kad kitos sąvokos yra nustatytos aukštesnės galios teisės aktuose (Šilumos ūkio įstatyme, principuose ir kt.)</p>
5.	<p>Aprašo 5.5 punktas: „Nepaskirstomos sąnaudos – sąnaudos, kurias patiria Ūkio subjektas atskaitiniui laikotarpiui, tačiau kurios nebūtinai nei galutinėms paslaugoms (produktams) teikti (reguliuojamų kainų paslaugų</p>	<p>Bendrovės vertinimu nuostata, kad nepaskirstomos sąnaudos gali būti priskiriamos nereguliuojamos veiklos sąnaudoms prieštarauja Aprašo 9.1, 9.3 punktų reikalavimams, t.y. su šilumos tiekimo veikla susijusių sąnaudų, kurios galimai viršija nustatytas ribas, perkėlimas nereguliuojamai veiklai pažeidžia priežastingumo bei objektyvumo principus.</p>	

<p>(produktų) vertei kurti), nei verslui palaikyti (užtikrinti reguliuojamos veiklos nepertraukiamumą, saugumą, stabilumą). Šias sąnaudas Ūkio subjektas patiria savo investicijų grąžos sąskaita reguliuojamoje veikloje arba apskaito kaip nereguliuojamos veiklos sąnaudas“.</p>	<p>Be to, toks apibrėžimas neatitinka Aprašo 1 priedo eilutėje (3) pateikiama pildymo instrukciją. Pagal Aprašo 1 priedą „nepaskirstytinos sąnaudos“ negali būti priskirtos nei reguliuojamiems, nei nereguliuojamiems verslo vienetams. Analogiška nuostata įtvirtinta ir Aprašo 7-12 prieduose: „Šioje ataskaitoje nenurodomos nepaskirstomos sąnaudos, nurodytos Šilumos ataskaitoje įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo 41 punkte“.</p> <p>Šiuo atveju nėra aišku kaip apskritai gali būti įgyvendinti objektyvumo ir priešastingumo reikalavimai, kai dalis sąnaudų išvis negali būti priskirta jokiame verslo vienetui ir turi būti nurodoma stulpelyje nepaskirstoma?</p> <p>Tuo pačiu atkreipiame dėmesį, kad Aprašo priede 13 nurodoma: „Po atlikto sąnaudų paskirstymo paaiškėjus, kad tam tikros sąnaudos priskirtos reguliuojamai veiklai viršija Šilumos sektoriaus įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo 41.6 ir 41.10-41.11 papunkčiuose nurodytas procentines dalis, paskirstytinų sąnaudų perviršį Ūkio subjektas turi atvaizduoti nepaskirstoma stulpelyje. Šiame stulpelyje taip pat nurodomos ir visos kitos nepaskirstomos sąnaudos pagal Šilumos įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo 41 punktą“. Iš šio komentaro suprantame, kad Aprašo 41.6, 41.10-41.11 punktuose nurodytos sąnaudos 7-12 prieduose gali būti paskirstytos, o dėl jų atitikimo Aprašo reikalavimams sprendžiama tik pildant Aprašo 13 priedą? Tokiu atveju, Aprašo 7-12 priedų komentaras turi būti tikslinamas.</p> <p>Aprašas turi būti tikslinamas, eliminuojant prieštarigus reikalavimus ir užtikrinant Apraše numatytų principų laikymąsi.</p>	<p>Aprašo 7-12 priedų komentarą išdėstyti taip:</p> <p>„Šioje ataskaitoje nenurodomos nepaskirstomos sąnaudos, nurodytos Šilumos sektoriaus įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo 41 punkte, išskyrus 41.6, 41.10-41.11 punktus“.</p>
<p>6.</p>	<p>Aprašo 5.7 punktas:</p> <p>„Paskirstomos sąnaudos – Ūkio subjekto faktiškai patirtos sąnaudos, kurios yra būtinos reguliuojamos veiklos verslo vieno veiklai vykdyti, pajamoms uždirbti ar ekonominei naudai gauti. Šios būtinos (valstybės normuojamos) sąnaudos</p>	<p>Aprašo 5.7 punktą išdėstyti taip:</p> <p>„Paskirstomos sąnaudos – Ūkio subjekto faktiškai patirtos sąnaudos, nepatenkančios į nepaskirstomų sąnaudų grupę. Šios būtinos (valstybės normuojamos) sąnaudos paskirstomos reguliuojamos veiklos</p>

	<p><i>paskirstomos reguliuojamos veiklos verslo vienetams ir paslaugoms (produktams) šiame Apraše nustatyta tvarka“.</i></p>	<p>Pažymėtina, kad Aprašo 5.7 punkte yra išplečiama būtinųjų sąnaudų sąvoka, numatant dar ir ekonominės naudos gavimą, kas prieštarauja tiek Šilumos ūkio įstatymo, tiek Principų, tiek Metodikos reikalavimams. Taip pat neaišku, kas yra turima omeny „valstybės normuojama“. Pažymėtina, kad Metodikos 5 punkte numatyta: „<i>Būtinios sąnaudos – pagal Metodiką nustatytos šilumos bazinių kainų (kainų dedamųjų) galiojimo laikotarpiu atitinkamo verslo vieneto sąnaudos, būtinai saugiam ir patikimam paslaugos (produkto) teikimui mažiausiomis sąnaudomis</i>“.</p> <p>Taigi yra visiškai neaišku kas laikytina būtinosiomis sąnaudomis reguliacinių atskaitų pildymo kontekste – ar tai sąnaudos ir jų lygis įskaičiuotas į atitinkamo verslo vieneto kainą, tuomet kam išvis reikalingas sąnaudų paskirstymo procesas, jei būtiniosios sąnaudos turi būti lygios įskaičiuotoms į šilumos/karšto vandens kainas?</p>	<p><i>verslo vienetams ir paslaugoms (produktams) šiame Apraše nustatyta tvarka“.</i></p>
7.	<p>Aprašo 5.11 punktas: <i>„Sąnaudų paskirstymas – Ūkio subjekto sąnaudų tvarkymas Ūkio subjekto teikiamų paslaugų (produktų) savikainai nustatyti“.</i></p>	<p>Siūlomas sąnaudų paskirstymo apibrėžimas neatitinka taikomą kitose energetikos sektoriuose (<i>gaminių dujų, elektros energetikos, geriamojo vandens ir nuotekų tvarkymo bei paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų įmonių</i>). Pažymėtina, kad toks sąnaudų paskirstymas, koks numatytas Apraše, kai dirbtinai ribojamos faktinės sąnaudos, niekaip negali būti siejamas su konkrečios paslaugos savikaina. Savikaina turi apimti visas ūkio subjekto patirtas sąnaudas.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad vienas iš pagrindinių atliekamų pakeitimų tikslų yra suvienodinti apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo principus visuose Komisijos reguliuojamuose sektoriuose, siūlome numatyti analogišką sąnaudų paskirstymo apibrėžimą kaip ir kitose sektoriuose.</p>	<p>Aprašo 5.7 punktą išdėstyti taip: <i>„Sąnaudų paskirstymas – šilumos tiekimo įmonės sąnaudų priskyrimas nustatytiems verslo vienetams ir paslaugoms“.</i></p>
8.	<p>Aprašo 9.8 punktas: <i>„optimalumo – reguliavimo apskaitos sistemoje naudojamose informacijos detalumas turi būti toks, kad reguliavimo apskaitos sistemos informacijos rengimo sąnaudos nebūtų didesnės už naudą, kurią tikimasi gauti ją panaudojus“.</i></p>	<p>Nėra aiškus praktinis šio reikalavimo taikymas. Ar tai reiškia, kad ūkio subjektas, matydamas, kad tam tikro Aprašo reikalavimo įgyvendinimas nėra optimalus, gali atsisakyti jį vykdyti?</p> <p>Komisijai patvirtinus šį Aprašą jis tampa privalomai vykdomu teisės aktu ir ūkio subjektas neturi teisės vertinti ar teisės aktu nustatytos informacijos ruošimo sąnaudos viršija/neviršija galimą naudą ūkio subjektui. Toks kriterijus turi būti taikomas Komisijai, kuri turi vertinti ar gauta nauda naudojant šią informaciją yra didesnė nei ūkio subjektų patiriamos sąnaudos ruošti Komisijos nustatytus reikalavimus atitinkančiai</p>	<p>Perkelti į naują Aprašo punktą: <i>„Komisija, nustatydamą apskaitos atskyrimo reikalavimus, privalo vadovautis optimalumo principu. Optimalumo principas – reguliavimo apskaitos sistemoje naudojamos informacijos detalumas turi būti toks, kad reguliavimo apskaitos sistemos sąnaudos nebūtų didesnės už naudą, kurią</i></p>

		<p>informacijai. Būtent Komisija ir turėtų atlikti tokią kaštų ir naudos analizę prieš tvirtindama šį aprašą. Kitu atveju nėra aišku kokių būdų ūkio subjektas gali ir turi vertinti naudą tos informacijos, kurią privalomai teikia reguliavimo institucijai, būtent kurios funkcijoms atlikti ir ruošiamą Apraše nurodyta informacija.</p> <p>Atsižvelgiant į tai kas nurodyta, Bendrovės vertinimu šis įpareigojimas negali būti taikomas ūkio subjektui, todėl optimalumo principas turi būti iškeltas iš 9 punkto, nustatant pareigą būtent reguliavimo institucijai (Komisijai) pačiai įvertinti ar jos reikalaujamos formos ir turinio informacija sukurs didesnę naudą nei su informacijos ruošimu susijusios sąnaudos.</p>	<p><i>tikimasi gauti ją panaudojus“.</i></p>
9.	<p>Aprašo 11 punktas: <i>„Ūkio subjektas privalo užtikrinti, kad Reguliavimo apskaitos sistema atitiktų šio Aprašo reikalavimus. Ūkio subjektas privalo suformuoti tokią Reguliavimo apskaitos sistemą, kuri leistų pateikti Aprašo IV dalyje nurodytą informaciją bei visiškai įsitikinti apskaitos atskyrimo bei sąnaudų paskirstymo taisyklių įgyvendinimu ir Aprašo 9 punkte nurodytų principų įgyvendinimu“.</i></p>	<p>Pernelyg abstraktus apibrėžimas, ūkio subjektas reguliavimo apskaitos sistemoje pateikia tik tokią informaciją, kuri aiškiai apibrėžta Apraše, kuri reikalinga Aprašo priedų užpildymui. Ūkio subjektas negali žinoti, jei tai nėra reglamentuota, kokia konkrečiai informacija Komisijai leistų visiškai įsitikinti Aprašo tinkamu įgyvendinimu. Tokia formuluočių neužtikrina ūkio subjektų teisių apsaugos, Komisija bet kada, jei tik jai kažkas neišdu ar trūksta kažkokių duomenų, nors jų pateikimas nėra reglamentuotas Apraše, gali konstatuoti, kad nesilaikoma Aprašo reikalavimų, nes neatitinka abstrakčių, 9 punkte nurodytų principų nepaisant to, kad įgyvendinti visi Aprašo reikalavimai suformuluoti atskiruose Aprašo punktuose.</p>	<p>Aprašo 11 punktą išdėstyti taip: <i>„Ūkio subjektas privalo užtikrinti, kad Reguliavimo apskaitos sistema atitiktų šio Aprašo reikalavimus“.</i></p>
10.	<p>Aprašo 13 punktas: <i>„Ūkio subjektas, vykdamas prekybos apyvarintiniais taršos leidimais veiklą, su šia veikla susijusias pajamas ir sąnaudas laikydamasis Aprašo 9 punkte nurodytų principų, ypač Aprašo 9.1 papunktyje nurodyto priežastingumo principo, turi nurodyti apyvarintiniais taršos leidimais ir su ja susijusios veiklos verslo vienete (Aprašo 12.6 papunktis)“.</i></p>	<p>Prašome patikslinti ką reiškia reikalavimas „ypač Aprašo 9.1 papunktyje nurodyto priežastingumo principo“, ar tai reiškia, kad ATL prekybos veiklos pajamos, sąnaudos gali būti priskiriamos ir kitiems verslo vienetais, nei nurodytas 12.6 punkte?</p> <p>Priežastingumo principas reikalauja, kad pajamos, sąnaudos būtų tiksliai susietos su konkrečiu verslo vienetu ar paslauga, kurios nulėmė jų atsiradimą. Apyvarintinių taršos leidimų atveju ūkio subjektas gauna ATL pajamas/patiria ATL įsigijimo/administravimo sąnaudas ir jos, vadovaujantis Aprašo 13 punktu, privalo būti priskiriamos prekybos apyvarintiniais taršos leidimais ir su ja susijusios veiklos verslo vienetai. Priežastingumo principo kaip ir negalima būtų pritaikyti.</p>	<p>Aprašo 13 punktą išdėstyti taip: <i>„Ūkio subjektas, vykdamas prekybos apyvarintiniais taršos leidimais veiklą, su šia veikla susijusias pajamas ir sąnaudas laikydamasis Aprašo 9 punkte nurodytų principų, ypač Aprašo 9.1 papunktyje nurodyto priežastingumo principo, turi nurodyti prekybos apyvarintiniais taršos leidimais ir su ja susijusios veiklos verslo vienete (Aprašo 12.6 papunktis)“.</i></p>

		<p>Be to Aprašo 13 punktui prieštarauja Aprašo 42 punkto nuostatos, kur jau nurodoma, kad „<i>Ūkio subjekto apyvartinių taršos leidimų, skirtų šilumos gamybai, įsigijimo sąnaudos priskiriamos reguliuojamų kainų paslaugų (produktų) sąnaudoms (šilumos gamybos sąnaudoms)</i>“.</p> <p>Aprašas turi būti tikslinamas, eliminuojant prieštarigus reikalavimus ir užtikrinant Apraše numatytų principų laikymąsi.</p> <p>Prašome pateikti praktinį pavyzdį Aprašo 14 punkte numatytų reikalavimų įgyvendinimui, kad matytųsi visi paskirstymo etapai ir paskirstymo principai tarp atskirų verslo vienetų. Apraše turi būti aiškiai numatytas Šilumos supirkimo iš nepriklausomų šilumos gamintojų tvarkos ir sąlygų aprašo punktas(ai), kurių pagrindu turi būti atliekamas paskirstymas.</p> <p>Pvz. šiuo metu nėra aišku kokiais principais vadovaujantis dalis šilumos gamybos šaltinių turi būti priskiriami piko ir rezerviniams pajėgumams. Bendrovė šiuo klausimu teikė pastabas Šilumos supirkimo iš nepriklausomų šilumos gamintojų tvarkos ir sąlygų aprašo pakeitimo projektui be kita ko abejodama ar yra iš vis racionalus sprendimas ūkio subjektui išskirti piko ir rezervų pajėgumus, nes jų panaudojimas gali kisti priklausomai nuo situacijos rinkoje.</p> <p>Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Apraše nurodoma, jog šilumos kogeneracinėse jėgainėse gamybos paslaugos sąnaudos ir ilgalaikis turtas turi būti priskirtini vadovaujantis Šilumos supirkimo iš nepriklausomų šilumos gamintojų tvarkos ir sąlygų aprašo reikalavimais, kuriuose apie kogeneracinių jėgainių turtą ir sąnaudas iš vis nieko nepasirasakoma, tai reglamentuota visai kitame teisės akte.</p>	
11.	<p>Aprašo 14 punktas: <i>„Šilumos (produkto) gamybos (Aprašo 12.1.1 papunktis), šilumos kogeneracinėse jėgainėse gamybos (Aprašo 12.1.2 papunktis), šilumos poreikio piko pajėgumų ir rezervinės galios užtikrinimo (Aprašo 12.1.3 papunktis) paslaugoms sąnaudos ir ilgalaikis turtas priskiriami, vadovaujantis Šilumos supirkimo iš nepriklausomų šilumos gamintojų tvarkos ir sąlygų aprašu, patvirtintu Komisijos 2010 m. spalio 4 d. nutarimu Nr. O3-202 „Dėl Šilumos supirkimo iš nepriklausomų šilumos gamintojų tvarkos ir sąlygų aprašo patvirtinimo“. Jei Ūkio subjekto aptarnaujamoje teritorijoje nepriklausomi šilumos gamintojai neveikia, tuomet Ūkio subjektui netaikomas reikalavimas būtinąsias šilumos (produkto) gamybos sąnaudas ir ilgalaikį turtą išskaidyti į priskirtinas šilumos poreikio piko pajėgumų ir rezervinės galios užtikrinimo paslaugas, tačiau yra taikomas šilumos generavimo šaltinių galios ribojimas vadovaujantis Šilumos supirkimo iš nepriklausomų šilumos gamintojų tvarkos ir sąlygų aprašo nuostatomis“.</i></p>		<p>Apraše pateikiama nuoroda į Kogeneracinių jėgainių šilumos ir elektros energijos sąnaudų atskyrimo metodiką (toliau – Kogeneracijos</p>
12.	<p>Aprašo 15 punktas: <i>„<...>Jei Ūkio subjektas valdo</i></p>		

	<p>(eksploatuoja) bendro technologinio šilumos ir elektros energijos gamybos ciklo sistemą, tokios sistemos pajamas, sąnaudas ir ilgalaikį turtą atskiria į šilumos gamybos (įskaitant perkamą šilumą) veiklos verslo vienetą (nurodytą Aprašo 12.1 papunktyje) ir į nereguliuojamos veiklos verslo vienetą (nurodytą Aprašo 12.8 papunktyje), vadovaudamasis šiuo Aprašu ir Kogeneracinių jėgainių šilumos ir elektros energijos sąnaudų atskyrimo metodika, patvirtinta Komisijos 2009 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. O3-107 „Dėl Kogeneracinių jėgainių šilumos ir elektros energijos sąnaudų atskyrimo metodikos<...>“.</p>	<p>metodika), tačiau šis teisės aktas iki šiol nėra peržiūrėtas, jame numatytos sąnaudų grupės su atitinkamais normatyvais neatitinka nei Metodikos, nei Aprašo reikalavimų.</p> <p>Taip pat nėra aišku kaip turėtų būti paskirstomas su kogeneracija susijęs turtas/sąnaudos, priėmus Metodikos ir Šilumos supirkimo iš nepriklausomų šilumos gamintojų tvarkos ir sąlygų aprašo pakeitimus, susijusius su šilumos gamybos verslo vieneto sąnaudų apskaita. Atitinkamai prašome pateikti praktinius tokio paskirstymo pavyzdžius.</p> <p>Skaitant pažodžiui Aprašo 15 punkto nuostatas, reiktų suprasti, kad kiekvienais metais tos pačios kogeneracinio turto pozicijos paskirstymas turi būti atliekamas iš naujo, vadovaujantis Kogeneracijos metodikoje numatytais normatyvais, tačiau Komisija skaičiuodama šilumos kainos dedamąsias kogeneraciniam turtui taiko investicijų derinimo metu patvirtintą proporciją, kuri nebūtina turi sutapti su apskaičiuota pagal Kogeneracijos metodikos normatyvus. Todėl prašome Komisijos papildomai Apraše reglamentuoti kogeneracinio turto paskirstymo principus reguliacinių ataskaitų pildymo tikslais, paskirstymas turi būti atliekamas vadovaujantis šilumos kainos dedamosiose užfiksuota proporcija ar apskaičiuojama kasmet pagal Kogeneracinių jėgainių šilumos ir elektros energijos sąnaudų atskyrimo metodikos normatyvus?</p>
<p>13.</p>	<p>Aprašo 25.4 punktas: „Ūkio subjektui, vykdančiam ilgalaikio turto paskirstymą paslaugoms (produktams) ir verslo vienetams, draudžiama reguliuojamų kainų verslo vienetams ir paslaugoms priskirti“.</p>	<p>Aprašo 25.4 punkto nuostatos neužtikrina priežastingumo bei objektyvumo principų. Priežastingumo principas (Aprašo 9.1 punktas) nenumato jokių išimčių, yra tiesiogiai nurodoma, kad kiekviena turto pozicija turi būti susieta su konkrečiu verslo vienetu, kuris nulėmė ilgalaikio turto įsigijimą, nepaisant jo finansavimo šaltinių ar suderinimo/nesuderinimo fakto.</p> <p>Pvz.: Bendrovės filialų savivaldybės dažnai atsisako derinti investicijas į apskaitos prietaisus, atitinkamai jų nederina ir Komisija, nes nėra savivaldybės pritarimo, nors šios investicijos įgyvendinimas numatytas įstatymų lygmeniu ir šis turtas būtinas šilumos tiekimo veiklai. Tai pagal siūlomą Aprašo 25.4 punkto apibrėžimą gautųsi, kad tokio turto nusidėvėjimas net negali būti priskirtas šilumos tiekimo veiklai, ji vėlesniuose etapuose identifikuojant kaip nebūtinašias sąnaudas.</p>

		Bendrovės vertinimu toks reglamentavimas akivaizdžiai klaidingas ir turi būti tikslinamas.	
		Siekiant įgyvendinti priežastingumo principą visos be išimties sąnaudos/pajamos/turtas turi būti paskirstytos pagal konkrečius verslo vienetus (t.y. negali būti draudžiama priskirti konkrečiam verslo vienetui) ir tik kainų nustatymo tikslais, galutiniuose reguliacinės apskaitos atskyrimo etapuose turi būti identifikuojamos kaip nebūtiniosios, o ne nepaskirstomos sąnaudos.	
14.	<p>Aprašo 25.4.13 punktas: „kito ilgalaikio turto vertę, kuris nėra būtinas reguliuojamai veiklai vykdyti, įskaitant prabangos prekes (meno kūrinius, juvelyrinius dirbinius ir kt.), ilgalaikį turtą, kuris nesukuria papildomos ekonominės naudos, lyginant su pigesnėmis alternatyvomis (pavyzdžiui prabangūs automobiliai), o labiau skirtas Ūkio subjekto įvaizdžio formavimui, taip pat pat laisvalaikio ir pramogų inventorijų ir pan.“</p>	<p>Apraše turi būti aiškiai reglamentuota ir konkrečiai nurodyta koks turtas negali būti priskiriamas reguliuojamai veiklai. Neapibrėžtumas automatiškai sukelia rizikas ir prielaidas ūkio subjektams bei Komisijai skirtingai interpretuoti ir vertinti minėtą punktą bei užprogramuoja nevienodą Aprašo nuostatų taikymą, apsunkina metinių reguliacinių ataskaitų auditavimo procesą.</p> <p>Be to, Bendrovės vertinimu šis reikalavimas perteklinis ir galimai yra susijęs su praityje priimtų sprendimų koregavimu, kas yra neleistina. Vien Aprašo 25.4.6 punkto reikalavimas draudžiantis vertinti ilgalaikio turto, sukurto įvykdžius investicinius projektus, ar jo dalies teisės aktų nustatyta tvarka nesuderintus su atitinkamos savivaldybės taryba ir (arba) Komisija, vertę, užtikrina, kad Aprašo 25.4.13 punkte nurodytas turtas nebūtų pripažįstamas būtinu reguliuojamai veiklai. O jei toks turtas, nesant aiškaus reglamentavimo, anksčiau ir buvo suderintas, tai ši aplinkybė niekaip negali būti koreguojama, nes teisės aktai negalioja atgal. Tai gi ši nuostata yra ne Aprašo objektas, o investicijų derinimo tvarkos klausimas ir turi būti naikinamas.</p>	<p>Aprašo 25.4.13 punktą išdėstyti taip: „kito ilgalaikio turto vertę, kuris nėra būtinas reguliuojamai veiklai vykdyti, įskaitant prabangos prekes (meno kūrinius, juvelyrinius dirbinius ir kt.), ilgalaikį turtą, kuris nesukuria papildomos ekonominės naudos, lyginant su pigesnėmis alternatyvomis (pavyzdžiui prabangūs automobiliai), o labiau skirtas Ūkio subjekto įvaizdžio formavimui, taip pat laisvalaikio ir pramogų inventorijų ir pan.“</p>
15.	<p>Aprašo 29 punktas: „Sąnaudos, kurių apimtis per ataskaitinį laikotarpį priklauso nuo suteiktų (parduotų) paslaugų (produktų) kiekio per tą laikotarpį, laikomos kintamomis sąnaudomis (šios Aprašo 28.1–28.6 papunkčiuose nurodytos sąnaudų grupės). Sąnaudos, kurių apimtis per ataskaitinį</p>	<p>Apyvartinių taršos leidimų įsigijimo sąnaudos nurodomos tiek prie kintamųjų, tiek prie pastovijų sąnaudų (28.6. papunktis).</p>	<p>Aprašo 29 punktą išdėstyti taip: „Sąnaudos, kurių apimtis per ataskaitinį laikotarpį priklauso nuo suteiktų (parduotų) paslaugų (produktų) kiekio per tą laikotarpį, laikomos kintamomis sąnaudomis (šios Aprašo 28.1–28.6 papunkčiuose nurodytos sąnaudų grupės). Sąnaudos, kurių apimtis per ataskaitinį</p>

	laikotarpį nepriklauso nuo suteiktų (parduotų) paslaugų (produktų) kiekio per tą laikotarpį, laikomos pastoviomis sąnaudomis (šios Aprašo 28.6–28.15 papunkčiuose nurodytos sąnaudų grupės)“.		Sąnaudos, kurių apimtis per ataskaitinį laikotarpį nepriklauso nuo suteiktų (parduotų) paslaugų (produktų) kiekio per tą laikotarpį, laikomos pastoviomis sąnaudomis (šios Aprašo 28.7–28.15 papunkčiuose nurodytos sąnaudų grupės)“.
16.	<p>Aprašo 30.1, 30.3 punktai:</p> <p>„30.1 skaičiuodamas ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudas, Ūkio subjektas privalo taikyti Komisijos nustatytą ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) skaičiavimo laikotarpį (Aprašo 5 priedas) ir tiesiogiai proporcingą nusidėvėjimo (amortizacijos) skaičiavimo metodą“</p> <p>„30.3 ilgalaikio turto vieneto nusidėvėjimas turi būti pradėdamas skaičiuoti nuo kito mėnesio 1 dienos nuo naudojimo pradžios“</p>	<p>Nepagrįstai, niekaip nemotyvuojant keičiama esminė nuostata, reglamentuojanti reguliacinio nusidėvėjimo apskaičiavimo tvarką – Aprašo 30.3 punktas numato, kad ilgalaikio turto vieneto nusidėvėjimas turi būti pradėdamas skaičiuoti nuo kito mėnesio 1 dienos nuo naudojimo pradžios, kai tuo tarpu paskutiniaisiais Metodikos pakeitimais (29 punktas) buvo numatyta, kad ilgalaikio turto vieneto nusidėvėjimas pradėdamas skaičiuoti nuo šilumos kainos (kainos dedamųjų), į kurią įskaičiuotos to turto vieneto nusidėvėjimo sąnaudos, taikymo pradžios. Siekiant užtikrinti reguliacinio turto vertės bei nusidėvėjimo sąnaudų skaičiavimų nuoseklumą, bei užtikrinti atliktų investicijų atsipirkimą per kainą, siūlome palikti šiuo metu Metodikoje numatytą reglamentavimą</p> <p>Taip pat prašome paaiškinti kokių pagrindų buvo pakeisti nusidėvėjimo normatyvai (Aprašo 5 priedas), jei iki šiol jie buvo laikomi ekonomiškai pagrįstais? Ir kaip tuomet turi būti atliekamas reguliacinio nusidėvėjimo apskaičiavimas, jei daugeliui turto pozicijų didžiąją dalį jų tarnavimo laiko buvo taikytas ankstesnis, Metodikoje numatytas nusidėvėjimo normatyvas, t.y. šilumos kainoje įskaičiuotoms turto pozicijoms yra pritaikytas kitas nusidėvėjimo normatyvas, nei dabar Apraše reikalaujama taikyti apskaičiuojant faktines nusidėvėjimo sąnaudas?</p> <p>Ar tai reiškia, kad ūkio subjektas nebeturi nusidėvėjimo normatyvų derinti su Komisija? Tuomet kada ir kaip Komisija spręs dėl nusidėvėjimo normatyvų ekonominio pagrįstumo?</p>	Aprašo 30.3 punktą išdėstyti taip: „ilgalaikio turto vieneto nusidėvėjimas pradėdamas skaičiuoti nuo šilumos kainos (kainos dedamųjų), į kurią įskaičiuotos to turto vieneto nusidėvėjimo sąnaudos, taikymo pradžios“.
17.	<p>Aprašo 30.4 punktas:</p> <p>„Jei ilgalaikio turto vienetas Aprašo 5 priede nėra nustatyto ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) skaičiavimo laikotarpio, tai Ūkio subjektas turi pasirinkti ir taikyti ekonomiškai pagrįstą ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) skaičiavimo laikotarpį“.</p>		

18.	<p>Aprašo 32.4 punktas: „nepaskirstomų sąnaudų kategorijai priskiriamos sąnaudos, nepriskirtinos nei vienai iš Aprašo 32.1–32.3 papunkčiuose paminėtų kategorijų ir nurodytos Aprašo 41 punkte“.</p>	Atsižvelgiant į pastabų 6 punktą, tikslinti apibrėžimą.	<p>Aprašo 32.4 punktą išdėstyti taip: „nepaskirstomų sąnaudų kategorijai priskiriamos sąnaudos, nepriskirtinos nei vienai iš Aprašo 32.1–32.3 papunkčiuose paminėtų kategorijų ir nurodytos Aprašo 41 punkte“.</p>
19.	<p>Aprašo 34 punktas: „Netiesioginių sąnaudų kategorijai priskirtas sąnaudas Ūkio subjektas, užtikrinamas Aprašo 9 punkte išvardytų principų įgyvendinimą, gali paskirstyti verslo vienetams ir paslaugoms (produktams) iš karto, naudodamas sąnaudų paskirstymo kriterijus, objektyviausiai atspindinčius priežastinį sąnaudų formavimosi ryšį, arba per tarpinius sąnaudų centrus toms paslaugoms (produktams), jų grupėms, verslo vienetams, kurios netiesiogiai bendrai lėmė tų sąnaudų atsiradimą (susiformavimą). Visas netiesiogines sąnaudas, susijusias su būtinų funkcijų atlikimu, teikiant paslaugas (produktus) jų gavėjams, Ūkio subjektas pagal poreikį turi suskirstyti į šiuos sąnaudų centrus:“</p>		<p>Aprašo 34 punktą išdėstyti taip: „Netiesioginių sąnaudų kategorijai priskirtas sąnaudas Ūkio subjektas, užtikrinamas Aprašo 9 punkte išvardytų principų įgyvendinimą, gali paskirstyti verslo vienetams ir paslaugoms (produktams) iš karto, naudodamas sąnaudų paskirstymo kriterijus, objektyviausiai atspindinčius priežastinį sąnaudų formavimosi ryšį, arba per tarpinius sąnaudų centrus toms paslaugoms (produktams), jų grupėms, verslo vienetams, kurios netiesiogiai bendrai lėmė tų sąnaudų atsiradimą (susiformavimą). Visas netiesiogines sąnaudas, susijusias su būtinų funkcijų atlikimu, teikiant paslaugas (produktus) jų gavėjams, Ūkio subjektas pagal poreikį turi suskirstyti į šiuos sąnaudų centrus:“</p>
20.	<p>Aprašo 37 punktas: „Bendrosios sąnaudos, išskyrus nusidėvėjimo sąnaudas, kurioms Ūkio subjektas, vadovaudamasis priežastingumo principu, turi priskirti kaip galima mažiau sąnaudų, paskirstomos verslo vienetams ir paslaugoms (produktams) pagal atitinkamam verslo vienetui ir konkrečiai</p>	Neatitinka Principų 10.3 punkto reikalavimų (žr. taip pat 10 pastabą).	

	<p>paslaugai (produktui) priskirtą pastoviųjų tiesioginių ir netiesioginių sąnaudų sumą. Ilgalaikio turto, skirto bendram veiklos palaikymui (užtikrinimui), nusidėvėjimo sąnaudos atitinkamiems verslo vienetams ir paslaugoms (produktams) priskiriamos Aprašo 25.3 papunktyje nustatyta ilgalaikio turto paskirstymo tvarka“.</p>		
21.	<p>Aprašo 38 punktas: „Nepaskirstomas sąnaudas, nurodytas Aprašo 41 punkte, Ūkio subjektas turi įtraukti į Reguliavimo apskaitos sistemą, tačiau tokias sąnaudas perkeldamas iš buhalterinės apskaitos registru į Reguliavimo apskaitos sistemą Ūkio subjektas turi iš karto priskirti nepaskirstomoms sąnaudoms“.</p>	<p>Siekiant įgyvendinti priežastingumo principą visos be išimties sąnaudos/pajamos/turtas turi būti paskirstytos pagal konkrečius verslo vienetus (t.y. negali būti draudžiama priskirti konkrečiam verslo vienetui) ir tik kainų nustatymo tikslais, galutiniuose reguliacinės apskaitos atskyrimo etapuose turi būti identifikuojamos kaip nebūtinios, o ne nepaskirstomos sąnaudos (žr. taip pat pastabų 13 punktą).</p>	
22.	<p>Aprašo 41 punktas: „Ūkio subjektui, vykdančiam sąnaudų paskirstymą, draudžiama reguliuojamų kainų verslo vienetams ir paslaugoms (produktams) priskirti šias nepaskirstomas sąnaudas:“</p>	<p>Siūloma Aprašo 41 punkto redakcija yra iš principo klaidinga, prieštarauja pamatiniams, Energetikos ir Šilumos ūkio įstatymuose įtvirtintiems, principams – būtinųjų sąnaudų padengimas bei patikimo ir nenutrūkstamo šilumos tiekimo užtikrinimas. Pagrindiniai energetikos veiklą regulmentuojantys teisės aktai reglamentuoja, jog turi būti vertinamas sąnaudų būtinumo aspektas, tačiau Komisija jį ignoruoja ir neatsižvelgdama į tam tikrų sąnaudų būtinumą šilumos tiekimo veiklos vykdymui jas apriboja.</p> <p>Pažymėtina, jog pati Komisija dar praeitais metais Metodikos 52 punkte numatė: „<...> Ūkio subjektas, teikdamas reguliuojamų kainų projektus, Reguluojančiajai institucijai turi pateikti išsamią informaciją, reikalingą ir pakankamą Reguluojančiajai institucijai įsitikinti sąnaudų pagrįstumu ir būtinumu. Jeigu Ūkio subjektas nepateikia reikiamos informacijos ir neįrodo sąnaudų pagrįstumo, laikoma, kad Ūkio subjekto sąnaudos yra nepagrįstos. Nepagrįstos sąnaudos neįtraukiamos nustatant reguliuojamas kainas.“, jog sąnaudos negali būti priskiriamos reguliuojamai veiklai tik po to, kai neįrodomas tų sąnaudų būtinumas. Akivaizdu, kad Aprašo 41 punktas prieštarauja Metodikos 52 punkto nuostatom. Pagal Aprašą</p>	

	<p>gaunasi, kad net gi pateikus visus įrodymus dėl tam tikrų sąnaudų būtinumo, jos vis tiek būtų apribotos, t.y. ūkio subjektui pilna apimtimi nebūtų padengtos būtiniosios šilumos tiekimo sąnaudos.</p> <p>Be to, daugelis Aprašo 41 punkto papunkčių prieštarauja esminiems Aprašo principams, keliamiems reguliacinės apskaitos sistemai. Vien įgyvendindamas Aprašo 41.10, 41.11, 41.12, 41.13, 41.14, 41.17, 41.18 punktuose numatytus reikalavimus ūkio subjektas pažeistų Aprašo 9.1, 9.3, 9.5 punktus, reikalaujančius laikytis priežastingumo, objektyvumo bei skaidrumo principų.</p> <p>Siekiant įgyvendinti priežastingumo principą visos be išimties sąnaudos/pajamos/turtas turi būti paskirstytos pagal konkrečius verslo vienetus (t.y. negali būti draudžiama priskirti konkrečiam verslo vienetui ir tik kainų nustatymo tikslais, galutiniuose reguliacinės apskaitos atskyrimo etapuose turi būti identifikuojamos kaip nebūtiniosios, o ne nepaskirstomos sąnaudos (žr. taip pat pastabų 13, 21 punktą).</p> <p>Pažymėtina, ūkio subjektas negali pats vertinti sąnaudų būtinumo aspekto, tai yra išimtinai reguliatoriaus diskrecija, todėl visiškai nesuprantama kodėl sąnaudų ribojimas yra perkeliamas į reguliacinės apskaitos atskyrimo procesą. Nebūtiniosios sąnaudos gali būti tik tos, kurios aiškiai reglamentuotos Apraše, Metodikoje ir tos, kurių Komisija neįtraukė į reguliuojamas kainas. Dar daugiau, Aprašo projektu siūloma riboti arba išvis nepripažinti tam tikras sąnaudas, kurias pati Komisija anksčiau pripažindavo kaip būtinąsias ir įskaiciuodavo į reguliuojamas kainas, kurios tikėtina galios ir 2018 metais, kai ūkio subjektai analogiškas sąnaudas, jei būtų patvirtinta Aprašo 41 punkto ir jo papunkčių redakcija, reguliacinės apskaitos ataskaitose negalėtų priskirti prie reguliuojamos veiklos sąnaudų. O tai neišvengiamai reikštų, objektyvumo ir skaidrumo principų pažeidimą, būtų dirbtinai sukuriamas reguliuojamos veiklos pelnas (galiojančioje šilumos kainoje tam tikros sąnaudos įskaiciuotos, o prie sąnaudų jų priskirti negalima).</p> <p>Sąnaudų ribojimas pagal neaiškiais kriterijais nustatytus koeficientus, vienodus visiems sektoriaus ūkio subjektams yra nekorektiškas, nes</p>	
--	---	--

	<p>nevertinamos objektyvios aplinkybės. Pvz. konsultacinių, teisinių paslaugų apimtis priklauso nuo ūkio subjekto pasirinktų strateginių/vadybinių sprendimų, vieni gali daugiau turėti savo darbuotojų, kiti priešingai mažiau savo darbuotojų, bet daugiau įsigyti konsultacinių paslaugų. Apie tai Bendrovė rašė teikdama pastabas tiek Metodikos projektui, tiek lyginamosios analizės aprašui.</p> <p>Atsižvelgiant į aukščiau paminėtus aspektus, Bendrovė prašo atsisakyti naujų ribojimų, nenumatytų šiuo metu galiojančioje Metodikoje, bei užtikrinti visų šilumos tiekimo veiklai būtinų sąnaudų, tame tarpe personalo vystymo, konsultacinių, teisinių paslaugų priskyrimą reguliuojamoms veikloms bei padengimą.</p> <p>Taip pat toks apskaitos reglamentavimas netgi prieštarautų sąnaudų pastovumo bazinės kainos galiojimo metu principams ir netgi pačiai logikai. Sąnaudų priskyrimo pagal procentinę visų pastovių sąnaudų dalį ydingumą demonstruotu ir toks pavyzdys: ūkio subjektas faktiškai sumažino dalį pastoviųjų sąnaudų (paskaičiuotą bazinėje kainoje) kitų (ne šiame punkte nustatytų) sąnaudų sąskaita), tuo tarpu šiame punkte nustatytoms sąnaudoms neviršijus bazinėje kainoje nustatyto lygmens (absoliučiu dydžiu t.y. pvz. buvo suplanuota ir į kainą įskačiuota 1000 Eur kas atitinka bazinės kainos tvirtinimo metu nustatytą procentą. Šios sąnaudos nepakito) automatiškai visos šiame punkte nustatytų sąnaudų lygis skaičiuojant visų pastoviųjų sąnaudų procentinę dalį išaugo ir galėjo viršyti nustatytas ribas. Tokiu atveju ūkio subjektas dalį iš anksto suplanuotų ir Komisijos patvirtintų sąnaudų bus priverstas neįskačiuoti į būtinąsias sąnaudas.</p>	<p>Aprašo 41.11 punktą išdėstyti taip: „41.11. konsultacinės sąnaudas, išskyrus sąnaudas, kurios yra susijusios su reguliuojama veikla ir atitinka bent vieną iš žemiau nurodytų kriterijų: 41.11.1. tikslai ir (ar) rezultatai, kurių siekiant buvo papildomai samdomi konsultantai, buvo pasiekti;</p>
23.	<p>Aprašo 41.6, 41.10, 41.11 punktai: „41.6. reprezentacinės sąnaudas, sudarantis daugiau kaip 0,03 proc. reguliuojamos veiklos verslo vieneto pastoviųjų sąnaudų;“ „41.10. komandiruočių, kelionių, mokymų, kvalifikacijos kėlimo, studijų bei kitas personalo vystymo, apsauginių ir</p>	<p>Kaip jau buvo aprašyta aukščiau nepritariame tokiam sąnaudų ribojimui, tačiau atsižvelgiant į apraše keliamus reikalavimus paskirstymo kriterijams, prašome Komisijos įrodyti, kad Aprašo 41.6, 41.10, 41.11 punktuose nustatyti koeficientai yra ekonomiškai pagrįsti, logiškai pateisinami ir nustatyti nediskriminaciniais pagrindais (Aprašo 5.3), šiuos duomenis viešai pristatant visiems rinkos dalyviams.</p> <p>Pateikti koeficientų dydžiai kelia pagrįstų abejonių dėl jų objektyvumu, nėra aišku kodėl vienai sąnaudų grupei nustatomas vienas koeficientas</p>

	<p>darbo drabužių ir kitas su personalu susijusias sąnaudas, sudarančias daugiau kaip:</p> <p>41.10.1. 0,6 proc. šilumos gamybos (įskaitant perkamą šilumą) veiklos verslo vieneto pastoviųjų sąnaudų;</p> <p>41.10.2. 0,5 proc. šilumos pardavimo veiklos verslo vieneto pastoviųjų sąnaudų;</p> <p>41.10.3. 0,3 proc. mažmeninio aptarnavimo veiklos verslo vieneto pastoviųjų sąnaudų;</p> <p>41.10.4. 0,4 proc. karšto vandens tiekimo paslaugos pastoviųjų sąnaudų.</p> <p>„41.11. konsultacinės ir teisines sąnaudas, sudarančias daugiau kaip:</p> <p>41.11.1. 0,9 proc. šilumos gamybos (įskaitant perkamą šilumą) veiklos verslo vieneto pastoviųjų sąnaudų;</p> <p>41.11.2. 0,6 proc. šilumos pardavimo veiklos verslo vieneto pastoviųjų sąnaudų;</p> <p>41.11.3. 0,5 proc. mažmeninio aptarnavimo veiklos verslo vieneto faktinių sąnaudų;</p> <p>41.11.4. 0,6 proc. karšto vandens tiekimo paslaugos pastoviųjų sąnaudų.“</p>	<p>visoms reguliuojamoms veikloms, kai tuo tarpu kitoms – atskiras procentas priklausomai nuo reguliuojamos veiklos (gamyba, pardavimas ir kt.). Be to, į vieną grupę apjungiamos labai skirtingo pobūdžio sąnaudos, kurių metinė apimtis gali reikšmingai skirtis.</p> <p>Pažymėtina, nors Komisija ir nurodo, kad vienas iš pagrindinių atliekamų pakeitimų tikslų yra suvienodinti apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo principus visuose Komisijos reguliuojamuose sektoriuose, konsultacinės ir teisinės paslaugos paskirstomos ne vienodai, kas akivaizdžiai pažeidžia nediskriminavimo principą. Jei visgi Komisija paliks konsultacinių ir teisinių sąnaudų ribojimą, siūlome numatyti analogiškus reikalavimus kaip ir elektros įmonėms.</p> <p>Pateikti Apraše apibrėžimą kas laikytina konsultacinėmis, teisinėmis paslaugomis.</p>	<p>41.11.2. įmonė neturėjo reikiamos kompetencijos darbuotojų iškilusiam klausimui spręsti ir konsultacija buvo dėl vienkarstinio klausimo;</p> <p>41.11.3. konsultantai atlieka periodiškus šilumos tiekimo įmonės darbus ir tai yra ekonomiškiau negu nuolatinio įmonės darbuotojo išlaikymas;</p> <p>41.11.4. ekonominė nauda yra didesnė negu konsultavimosi sąnaudos, jei rezultatai gali būti ekonomiškai įvertinami;</p> <p>41.11.5. kitos pagrindžiančios aplinkybės, tuo atveju, jeigu sąnaudų tikslingumo negalima įvertinti pagal Aprašo 41.11.1–41.11.4. papunkčiuose nurodytus kriterijus. “</p>
24.	<p>Aprašo 41.17, 41.18 punktai:</p> <p>„41.17. kuro sąnaudas, kurių apimtis viršija vidutinę šalies kuro (žaliavos) kainą, išskyrus malkinės kilmės biokurą, kai šis įsigyjamas Energijos išteklių biržoje;“</p> <p>„41.18. kuro sąnaudas, kurių apimtis viršija reguliuojamoje kainoje nustatytas kuro lyginamųjų ir šilumos perdavimo (nuostolių) sąnaudas;“</p>	<p>Aprašo 41.17, 41.18 punktų reikalavimai prieštarauja pagrindiniams Aprašo principams - priežastingumo, objektyvumo, skaidrumo, optimalumo. Draudimas išimtinai su šilumos tiekimo veikla susijusias sąnaudas priskirti šilumos tiekimo verslo vieneto prietaisams elementariai logikai, iškraipo atitinkamo verslo vieneto faktinį veiklos rezultatą.</p> <p>Maišomi du skirtingi reguliavimo procesai šilumos kainos dedamųjų nustatymas ir reguliacinės apskaitos sudarymas. Pažymime, jog šiuo metu galiojančioje Metodikoje yra įdėti visi saugikliai leidžiantys užtikrinti, jog šilumos kainoje būtų įvertintos tik būtiniausios kuro sąnaudos, t.y. kuro</p>	<p>„41.17. kuro sąnaudas, kurių apimtis viršija vidutinę šalies kuro (žaliavos) kainą, išskyrus malkinės kilmės biokurą, kai šis įsigyjamas Energijos išteklių biržoje;“</p> <p>„41.18. kuro sąnaudas, kurių apimtis viršija reguliuojamoje kainoje nustatytas kuro lyginamųjų ir šilumos perdavimo (nuostolių) sąnaudas;“</p>

	(nuostolių) sąnaudas; “	<p>kainos, technologinių nuostolių dydis, lyginamosios kuro sąnaudos yra ribojamos. Faktinių kuro sąnaudų pagrindu nėra nustatomi jokie lyginamieji rodikliai, tokių sąnaudų planavimas taipogi atliekamas ne pagal faktinę sąnaudų apimtį. Kuro sąnaudų ribojimas užtikrinamas ir per nepadengtų kuro sąnaudų skaičiavimas. Todėl visiškai nesuprantamas tokio ribojimo tikslas – iškreipti faktines ūkio subjekto šilumos tiekimo sąnaudas kurui, kuris įsigijimas vadovaujantis viešųjų pirkimų tvarka ir arba biržoje ir būtinas saugiam bei patikimam šilumos tiekimui užtikrinti?</p> <p>Dar daugiau Aprašo 41.17 punktas prieštarauja Metodikos 76.3 punktui, numatančiam, kad kuro kainos dėl objektyvių priežasčių gali būti didesnės 10 proc. nei rinkos vidurkis. Be to turi būti numatyta ir išimtis dėl gamtinių dujų kainos, ji nėra ribojama.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad vienas iš pagrindinių atliekamų pakeitimų tikslų yra suvienodinti apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo principus visuose Komisijos reguliuojamuose sektoriuose (toks ribojimas kitose sektoriuose nenumatytas) bei į aukščiau nurodytas aplinkybes, siūlome naikinti Aprašo 41.17, 41.18 punktus.</p> <p>Pagal Komisijos pateiktą projektą dėl 41.12 ir 41.13 p., matomos kelios grėsmės:</p> <p>Pirma, Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo (TAR, 2016-09-19, Nr. 2016-23709) 6 str. 11 p. nurodo, kad „iki Darbo kodekso įsigaliojimo sudarytos kolektyvinės sutartys galioja pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusį teisės aktų nuostatas, bet ne ilgiau kaip iki 2019 m. sausio 1 d.“ Taigi šiuo metu galioja pagal iki 2017-07-01 galiojusio DK nuostatas sudarytos kolektyvinės sutartys. Pažymėtina, kad iki 2017-07-01 galiojusio DK nuostatos numatė, pavyzdžiui, didesnes išmokas ir kitokias palankesnes sąlygas darbuotojams, lyginant su šiuo metu galiojančio DK nuostatomis, taigi atitinkamai tokios ar dar palankesnės sąlygos buvo numatytos ir kolektyvinėse sutartyse. Tuo tarpu Aprašas, kuriame vadovaujama naujuoju DK, įsigalioja 2018 m. sausio 1 d.</p> <p>Taigi šiuo atveju susiklosto situacija, jog tam tikros naudos darbuotojams, numatytos kolektyvinėse sutartyse analogiškėmis sąlygomis, kokios jos</p>
25.	<p>Aprašo 41.12, 41.13 punktai: <i>„41. Ūkio subjektui, vykdančiam sąnaudų paskirstymą, draudžiama reguliuojamų kainų verslo vienetais ir paslaugoms (produktams) priskirti šias nepaskirstomas sąnaudas:</i> <i><...></i> 41.12. išmokas pagal kolektyvinės sutarties (tarp jų – išmokas įvairioms kultūros, sveikatinimo ir sporto paslaugoms, gimimo pašalpas, išmokas už mokymosi ir papildomas atostogas, pašalpas mirties atveju, pašalpas už nepilnamečius ir neįgalius šeimos narius, paramą profsąjungoms bei kitas išmokas darbuotojams pagal kolektyvinę sutartį), viršijančias Lietuvos Respublikos darbo</p>	

	<p><i>kodekse numatytas privalomas.</i></p> <p><i>41.13. didesnės išmokos darbuotojams negu jos numatytos Lietuvos Respublikos darbo kodekse“.</i></p>	<p>buvo iki 2017-07-01 galiojusiame DK, dabar būtų laikomos kaip viršijančios dabartiniame DK numatytas privalomas išmokas. Taigi, esančiomis Aprašo nuostatomis yra nepagrįstai ribojami pagal teisės aktų reikalavimus prisiimti įmonių išpareigojimai, kurie šiuo metu darbdaviams turi įstatymo galią (DK 3 str. 6 d.). Prisiimdami tokius išpareigojimus, t.y. laikytis tuo metu galiojančio DK, ūkio subjektai negalėjo žinoti, kad ateityje bus keičiamos DK nuostatos.</p> <p>Antra,</p> <p>Šiuo metu būtų praktiškai neįmanoma pakeisti turimas kolektyvinės darbo sutartis sutinkamai su dabartiniu DK, kadangi jos blogintų darbuotojų ekonominę padėtį ir darbo sąlygas.</p> <p>Taip pat, jei Bendrovė nesilaikytų kolektyvinės sutarties sąlygų, tai būtų pagrindas darbuotojų streikui (Darbo kodekso 248 str. 3 d.). Tai reiškia, kad strateginės svarbos funkcijas vykdančiai įmonei kolektyvinė sutartis yra saugiklis nuo streiko iniciatyvų.</p> <p>Trečia, pagal šiuo metu pateiktą formulotę tikėtina kils eilinis ginčas dėl sąnaudų paskirstymo, kadangi Aprašo 41.12 p. nurodomas tik pavyzdinis išmokų sąrašas, tačiau jis nėra baigtinis. Komisija išplečia savo įgaliojimus pačiai nuspręsti ir kiekvienu atveju vertinti, kokios išmokos pagrįstos, ir kokios ne. Turi būti nustatytas aiškus sąrašas apie kokių išmokų ribojimą yra kalbama, nustatyti aiškias tokių išmokų ribas.</p> <p>Ketvirta, nėra aišku, apie kokias konkrečiai išmokas kalbama Aprašo 41.13 p. ir ar šis punktas kaip nors susiję su išmokomis, kurių DK neriboja. Tai yra kokias konkrečiai išmokas bendrovės turės / galės laikyti atitinkančiomis DK nuostatas.</p> <p>Pavyzdžiui, vienas iš darbo sutarties pasibaigimo pagrindų yra darbo sutarties nutraukimas šalių susitarimu (DK 54 str.). Tiek ankstesnis, tiek dabar galiojantis DK numato, kad pasiūlyme nutraukti darbo sutartį turi būti išdėstyta darbo sutarties nutraukimo sąlygos (nuo kada pasibaigia darbo santykiai, koks yra kompensacijos dydis, kokia nepanaudotų</p>
--	--	---

		<p>atostogų suteikimo tvarka, atsiskaitymo tvarka ir kita). Taigi ši norma neriboja šalių susitarti dėl kompensacijos dydžio. Verslo praktikoje įprasta susitarti su darbuotoju, o ne jį atleisti kitais pagrindais, kadangi tai reikštų įspėjimo laikotarpiu mokamą darbo užmokestį, galimus ginčus ir t.t., kas gali dar padidinti darbuotojo atleidimo kaštus. Pagal DK normas darbo sutarties šalys gali rinktis, kokiomis ekonomiškai joms palankiausiomis sąlygomis baigti darbo santykius ir tai atitinka DK reikalavimus.</p> <p>Iš pateiktos Aprašo nuostatos nėra aišku, ar tokios pagal abiejų darbo sutarties šalių suldygtas sąlygas išmokėtos išėtinės išmokos būtų laikomos atitinkančiomis DK nuostatas, taip pat kokios DK nuostatos turėtų būti vertinamos, t.y. tik ar numatytos išėtinės ar ir įspėjimo laikotarpio darbo užmokestis. Taip pat visiškai nėra aišku, pagal kurias konkrečias DK nuostatas tokiu atveju vertinti išmokos dydį (kaip pvz. DK 57 ar 59 str., kurios numato skirtingus išmokų dydžius). Ar iš vis Komisijos vertinimu, tokios pagal šalių susitarimą dėl darbo santykių nutraukimo išmokėtos išmokos negali būti laikomos pagrįstomis reguliuojamos veiklos sąnaudomis?</p>	
26.	<p>Aprašo 41.19 punktas: „nepagrįstų vidaus sandorių sąnaudas;“</p>	<p>Prašome detalizuoti kas laikytina vidaus sandoriais. Kokiu būdu turi būti pagrindžiamas tam tikro sandorio poreikis, ekonominė nauda, kokios konkrečiai informacijos reikėtų (Aprašo 51.15 punktas ir Aprašo 14 priedas).</p>	

27.	<p>Aprašo 41.21 punktas: <i>„kitos sąnaudos, kurios teisės aktais nėra privalomos reguliuojamoms veikloms (pvz., papildomas draudimas)“</i></p>	<p>Apraše turi būti aiškiai reglamentuota ir konkrečiai nurodyta kokios kitos sąnaudos yra nesiskirstomos. Neapibrėžtumas automatiškai sukelia riziką ir prielaidas ūkio subjektams bei Komisijai skirtingai interpretuoti ir vertinti minėtą punktą bei užprogramuoja nevienodą Aprašo nuostatų taikymą, apsunkina metinių reguliacinių ataskaitų auditavimo procesą.</p> <p>Be to, kas laikytina privalomomis ir neprivalomomis sąnaudomis reguliuojamai veiklai. Tai, kad tam tikrų sąnaudų privalomumas nereglamentuotas jokiam teisės akte dar nereiškia, kad tos sąnaudos nėra būtinos šilumos tiekimo veiklai. Toks apibrėžimas iš esmės prieštarauja Energetikos, Šilumos ūkio įstatymuose numatytam būtinųjų sąnaudų padengimo principui, neužtikrina saugaus ir patikimo šilumos energijos tiekimo.</p> <p>Siūlome naikinti Aprašo 41.21 punktą.</p>	<p><i>„kitos sąnaudos, kurios teisės aktais nėra privalomos reguliuojamoms veikloms (pvz., papildomas draudimas)“</i></p>
28.	<p>Aprašo 41.28 punktas: <i>„nusidėvėjimo sąnaudų dalį, priskaičiuojamą nuo šilumos generavimo šaltinių vertės, viršijančios 70 proc. centralizuoto šilumos tiekimo sistemos šilumos vidutinio paros galios poreikį esant šalčiausio penkiadienio aplinkos oro temperatūrai bei šilumos rezervinės piko pajėgumų ir šilumos rezervinės galios pajėgumų poreikį, nustatomą Šilumos supirkimo iš nepriklausomų šilumos gamintojų tvarkos ir sąlygų apraše reglamentuota tvarka.“</i></p>	<p>Prašome Komisijos pateikti išaiškinimą vadovaujantis kokia proporcija turi būti atliekamas Aprašo 41.28 punkte numatytas paskirstymas, tam tikslui turi būti naudojamos šilumos kainoje įvertintos proporcijos (t.y. atsižvelgti kaip konkrečiai kiekviena turto pozicija buvo skirstoma kainos nustatymo metu) ar kasmet turi būti peržiūrima. Jei kasmet turi būti peržiūrima tai kokių rodiklių pagrindu – metinių, mėnesio ar kt.</p>	
29.	<p>Aprašo 42, 43 punktai <i>„42. Ūkio subjekto apyvartinių taršos leidimų, skirtų šilumos gamybai, išsigijimo sąnaudos priskiriamos reguliuojamų kainų paslaugų (produktų) sąnaudoms (šilumos gamybos sąnaudoms). Vertinant apyvartinių taršos leidimų išsigijimo sąnaudų būtinumą, įvertinamas 2013–</i></p>	<p>Iš šių Aprašo nuostatų nėra aišku, todėl turi būti tikslinama:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Kaip / pagal kokius kriterijus ir nuostatas bus vertinamas 2013–2020 metų laikotarpiui „nurodytų nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičius“, 2) Kas yra laikoma „iki 2014 m. gruodžio 31 d. gautos prekybos apyvartiniais taršos leidimais pajamos“? Ar tai ATL prekybos rezultatas po sumokėtų mokesčių, įvertinant visas tokios prekybos sąnaudas, ar tai tik pajamos, nevertinant jokių sąnaudų (kas būtų 	

	<p>2020 metų laikotarpiui Europos Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje dalyvaujančių veiklos vykdytojų sąraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2014 m. kovo 20 d. įsakymu Nr. D1-295/4-175 „Dėl Europos Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje dalyvaujančių veiklos vykdytojų sąrašo patvirtinimo“, nurodytų nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičius, ir sąnaudos mažinamos iki 2014 m. gruodžio 31 d. gautomis prekybos apyvartiniais taršos leidimais pajamomis, jeigu:</p> <p>42.1. Ūkio subjektas neįgyvendino Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymo 5 straipsnio 7 dalies 1 punkte, galiojusiame iki 2014 m. gruodžio 31 d., numatytų priemonių;</p> <p>42.2. Ūkio subjektas neišnaudojo visų nuo prekybos apyvartiniais taršos leidimais sistemos pradžios, t. y. nuo 2005 m. sausio 1 d., iki 2014 m. gruodžio 31 d. gautų prekybos apyvartiniais taršos leidimais pajamų Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymo 5 straipsnio 6 dalyje, galiojusioje iki 2014 m. gruodžio 31 d., numatytoms priemonėms įgyvendinti arba trūkstantiems apyvartiniais taršos leidimams įsigyti.</p> <p>43. Lėšas, gautas už nuo 2009 m. liepos 23 d. iki 2014 m. gruodžio 31 d.</p>	<p>visiškai nepagrįsta)?</p> <p>3) Kokių teisiniu pagrindu yra vertinamos iki 2014 m. gruodžio 31 d. gautos iš ATL pajamos. Ar po 2014 m. gruodžio 31 d. gautos pajamos nebėra vertinamos?</p> <p>4) Kokių teisiniu pagrindu Aprašo 42.2 punkte yra kalbama apie nuo 2005 metų iki 2014 m. gruodžio 31 d. iš ATL gautų pajamų panaudojimą Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymo (toliau – Įstatymas) 5 straipsnio 6 dalyje, galiojusioje iki 2014 m. gruodžio 31 d., numatytoms priemonėms įgyvendinti. Reikalavimai dėl lėšų gautų iš ATL prekybos rezultato panaudojimo buvo nustatyti Įstatymo 5 str. 6 p. nuostatoje, galiojusioje nuo 2009 m. liepos 23 iki 2014 m. gruodžio 31 d. Kitais ATL sistemos veiklos periodais, t.y. nei iki 2009-07-23, nei po 2014-12-31, jokių reikalavimų dėl lėšų gautų iš ATL panaudojimo teisės aktai nenumatė, t.y. iki 2009 m. liepos 23 d. ūkio subjektai neturėjo jokios pareigos įgyvendinti tik po šios datos įsigaliojusio įstatymo nuostatas. Tai numato ir pats Aprašas, jo 43 p. Aprašo 42.2 punkto nuostatos akivaizdžiai prieštarauja aukštesnės galios teisės aktui.</p> <p>5) Taip pat iš esamos formulotės nėra aišku, ar ATL įsigijimo sąnaudos bus mažinamos ATL pajamomis esant abiem 42.1 bei 42.2 atvejams (kas prieštarautų Įstatymo nuostatoms, kadangi Įstatymo 5 str. 7 d. aiškiai numatė, kad įgyvendinus jos nuostatas, nėra taikomas reikalavimas pagal Įstatymo 5 str. 6 d., t.y. ūkio subjektams nėra taikomi abu kartu Įstatymo 5 str. 6 bei 7 dalies reikalavimai) ar vienam iš jų, t.y. ūkio subjektui įgyvendinus Įstatymo 5 str. 7 d., ATL įsigijimo sąnaudos nebūtų mažinamos iš ATL gautomis pajamomis (pelnu)?</p> <p>6) Aprašo 43 p. turi būti papildytas to paties Įstatymo 5 str. 7 dalyje numatyta minėtos 5 str. 6 dalies nuostatos taikymo išimtimi. Priešingu atveju, Aprašas akivaizdžiai prieštarauja aukštesnės galios teisės aktams.</p> <p>Taip pat būtina pažymėti, kad Konstitucinio Teismo 2006-05-31 nutarime yra nustatyta, jog subjektinės privačių asmenų teisės ir pareigos,</p>
--	--	--

	<p><i>parduotus apyvartinius taršos leidimus, Ūkio subjektai privalo naudoti Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymo 5 straipsnio 6 dalyje numatytoms priemonėms įgyvendinti arba apyvartiniams taršos leidimams įsigyti.</i></p>	<p>taip pat esminiai ūkinės veiklos sąlygos, draudimai ir ribojimai turi būti reguliuojamos įstatymų, o ne žemesnės teisės aktų. Analogišką vertinimą, t.y. kad bet kokie apribojimai dėl lėšų panaudojimo už parduotus ATL privalo būti numatyti tik įstatyminio lygio teisės aktuose yra patvirtinta ir <i>Valstybės kontrolė 2008-01-31 valstybinio audito ataskaitoje dėl Apyvartinių taršos leidimų paskirstymo ir prekybos sistemos vertinimo Nr. VA-P2-20-24-3.</i> Taigi, Komisija Aprašo nuostatomis negali papildomai apriboti/išplėsti ar susiaurinti įstatyme numatytų pareigų bei ribojimų ūkio subjektams.</p>		
30.	<p>Aprašo 44 punktas: <i>„Ūkio subjektas turi suformuoti ir naudoti tokią Regulavimo apskaitos sistemą, kuri leis, pasibaigus einamojo ataskaitinio laikotarpio ketvirčiui, Reguluojančiosios institucijos reikalavimu per 30 darbo dienų pateikti Regulavimo apskaitos sistemos informaciją už pasibaigusį einamojo ataskaitinio laikotarpio dalį.“</i></p>	<p>Prašome Komisijos paaiškinti kokių funkcijų įgyvendinimui reikalinga reguliavimo apskaitos sistemos informacija už ketvirtį. Tokia informacija negalėtų būti panaudota nei kainų nustatymui, nei sąnaudų lygio vertinimui, nes sąnaudų lygis šilumos tiekimo veikloje reikšmingai svyruoja priklausomai nuo sezono. Atitinkamai Bendrovės vertinimu Aprašo 44 punkte numatytas reikalavimas yra perteklinis, nepagrįstai didinantis ūkio subjektų administracinę našą bei neatitinkantis optimalumo principo, todėl turi būti naikinamas.</p> <p>Jei visgi Komisijos vertinimu toks reikalavimas yra būtinas, tuomet terminas turi būti pratęstas, numatant ne mažiau nei 40 darbo dienų, 30 darbo dienų terminas yra nepakankamas įvertinus tai, kad toks įpareigojimas negali būti iš anksto žinomas, o ūkio subjektai lygiagrečiai turi vykdyti ir kitus teisės aktuose numatytus įpareigojimus.</p>	<p>Prašome pateikti konkrečius pavyzdžius kaip turi būti nurodoma paskirstymo kriterijaus ekonominė prasmė ir pagrįstumas.</p> <p>Pažymėtina, kad tiek Aprašo 48.3 punkte, tiek 51.14 punkte nurodoma kokia informacija turi būti pateikiama kriterijų sąraše, tačiau ji reglamentuota skirtingai, t.y. numato skirtingų duomenų poreikį.</p>	<p><i>„Ūkio subjektas turi suformuoti ir naudoti tokią Regulavimo apskaitos sistemą, kuri leis, pasibaigus einamojo ataskaitinio laikotarpio ketvirčiui, Reguluojančiosios institucijos reikalavimu per 30 darbo dienų pateikti Regulavimo apskaitos sistemos informaciją už pasibaigusį einamojo ataskaitinio laikotarpio dalį.“</i></p>
31.	<p>Aprašo 48.3, 51.14 punktai: <i>„48.3. pajamų, sąnaudų ir ilgalaikio turto paskirstymo kriterijų sąrašas, kuriame nurodyta kiekvieno paskirstymo kriterijaus ekonominė prasmė ir pagrįstumas;“</i> <i>„51.14. paskirstymo kriterijų sąrašas, kuriame nurodyta kiekvieno paskirstymo kriterijaus vertė, taikymo sritis (kokiam (-iems) objektui (-ams) (sąnaudoms, pajamoms ar ilgalaikiam turtui) paskirstyti konkretus sąnaudų paskirstymo</i></p>	<p>Prašome pateikti konkrečius pavyzdžius kaip turi būti nurodoma paskirstymo kriterijaus ekonominė prasmė ir pagrįstumas.</p> <p>Pažymėtina, kad tiek Aprašo 48.3 punkte, tiek 51.14 punkte nurodoma kokia informacija turi būti pateikiama kriterijų sąraše, tačiau ji reglamentuota skirtingai, t.y. numato skirtingų duomenų poreikį.</p>	<p><i>„48.3. pajamų, sąnaudų ir ilgalaikio turto paskirstymo kriterijų sąrašas, kuriame nurodyta kiekvieno paskirstymo kriterijaus ekonominė prasmė ir pagrįstumas;“</i></p>	<p><i>„48.3. pajamų, sąnaudų ir ilgalaikio turto paskirstymo kriterijų sąrašas, kuriame nurodyta kiekvieno paskirstymo kriterijaus ekonominė prasmė ir pagrįstumas;“</i></p>

	kriterijus yra taikomas), kiekvieno paskirstymo kriterijaus trumpas ekonominis pagrindimas;“		
32.	<p>Aprašo 51 punktas: „Ūkio subjektas, pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui (finansiniam metams), ne vėliau kaip iki kito ataskaitinio laikotarpio penkto mėnesio pirmos dienos, parengia ir pateikia Reguluojančiajai institucijai metines Reguluojamos veiklos ataskaitas, kurios turi būti pakankamai išsamios, kad Reguluojančioji institucija galėtų visiškai įsitikinti, jog ataskaitinių laikotarpiu Ūkio subjekto naudota Reguliavimo apskaitos sistema įgyvendino Apskaitos atskyrimo taisyklės, nurodytas šio Aprašo II skyriuje, ir Sąnaudų paskirstymo taisyklės, nurodytas šio Aprašo III skyriuje. Ūkio subjekto metines Reguluojamos veiklos ataskaitas sudaro:“</p>	<p>Pemelyg abstraktus apibrėžimas, ūkio subjektas reguliavimo apskaitos sistemoje pateikia tik tokią informaciją, kuri aiškiai apibrėžta Apraše, kuri reikalinga Aprašo priedų užpildymui. Ūkio subjektas negali žinoti, jei tai nėra reglamentuota, kokia konkrečiai informacija Komisijai leistų visiškai įsitikinti Aprašo tinkamu įgyvendinimu. Tokia formuluo­ tė neužtikrina ūkio subjektų teisių apsaugos, Komisija bet kada, jei tik jai kažkas neišku ar trūksta kažkokių duomenų, nors jų pateikimas nėra reglamentuotas Apraše, gali konstatuoti, kad nesilaikoma Aprašo reikalavimų (taip pat žiūrėti 9 pastabą).</p> <p>Taip pat manome, kad šiuo metu galiojantis reglamentavimas, kaip rodo ir kitų ūkio subjektų praktika, sunkiai įgyvendinamas, o pats audituotos metinės atskaitomybės (reguliacinių ataskaitų) pateikimo terminas yra akivaizdžiai nepakankamas, besidubliuojantis su metinės finansinės atskaitomybės pateikimo terminais. Siekiant užtikrinti proporcingą reguliavimą ir atsižvelgiant į tai, kad įsigaliojus Metodikai, metinių reguliacinių ataskaitų rinkinys tapo daug didesnės apimties, ataskaitų pildymas sudėtingesnis, iš esmės pakeista duomenų pateikimo tvarka ir forma, išaugo auditavimo darbų apimtis, prašome Komisijos pratęsti Aprašo 51 punkte numatytą terminą. Pažymime, kad Apraše numatyti pakeitimai dar daugiau didins auditavimo apimtį, kas neišvengiamai reikalauja didesnių laiko sąnaudų.</p>	<p>Aprašo 51 punktą išdėstyti taip: „Ūkio subjektas, pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui (finansiniam metams), ne vėliau kaip iki kito ataskaitinio laikotarpio šešto mėnesio pirmos dienos, parengia ir pateikia Reguluojančiajai institucijai metines Reguluojamos veiklos ataskaitas, parengtas laikantis Apskaitos atskyrimo taisyklių, nurodytų šio Aprašo II skyriuje, ir Sąnaudų paskirstymo taisyklių, nurodytų šio Aprašo III skyriuje. Ūkio subjekto metines Reguluojamos veiklos ataskaitas sudaro:“</p>
33.	<p>Aprašo 51.4 punktas: „51.4. ilgalaikio turto vertės ir nusidėvėjimo (amortizacijos) ataskaita (Aprašo 3 priedas);“</p> <p>„51.5. verslo vieneto ilgalaikio turto vertės ir nusidėvėjimo (amortizacijos) ataskaita (Aprašo 4 priedas);“</p>	<p>Prašome Komisijos, įvertinus praktines šilumos tiekimo įmonių pateiktų ataskaitų (Metodikos priedas 4 „Ūkio subjekto ilgalaikio turto vertės ir nusidėvėjimo ataskaita“, Metodikos priedas 5 „Verslo vieneto ilgalaikio turto vertės ir nusidėvėjimo ataskaita“) panaudojimo Komisijos veikloje galimybes (administravimas/kontrolė) bei tikslingumą, apsva­ rstyti tokios didelės apimties ataskaitų būtinumą arba sumažinti jų detalumą / pateikimo dažnumą, kas leistų užtikrinti Viešojo administravimo įstatyme numatytą ūkio subjektų veiklos priežiūros minimalios ir proporcingos</p>	

		<p>priežiūros naštos principą. Taip pat prašome Komisijos paaiškinti kur yra panaudojama minėtų priedų informacija, kokia jų paskirtis. Atkreipiamė Komisijos dėmesį, jog detalus kiekvienos turto pozicijos įvertinimas būtinas tik bazinių šilumos kainos dedamųjų nustatymo metu, o atliekant šilumos kainų dedamųjų perskaiciavimą, šilumos tiekėjo turimas turto sąrašas nėra peržiūrinamas, vertinamos tik atliktos investicijos.</p>	
	<p>Aprašo 56 ir 59 punktai:</p> <p>„56. Paaiškėjus, kad pateiktose Reguluojamos veiklos ataskaitose nurodyti netikslius duomenys, Ūkio subjektas privalo nedelsiant rašiu informuoti Komisiją, nurodant kokie duomenys ir dėl kokių priežasčių turi būti pakoreguoti, bei per 10 darbo dienų Komisijai pateikti patikslintas Reguluojamos veiklos ataskaitas per Komisijos Duomenų surinkimo ir analizės informacinę sistemą.“</p>	<p>Prašome paaiškinti kuo skiriasi Reguluojamos veiklos ataskaitų pakeitimai, numatyti Aprašo 56 ir 59 punktuose. Pagal aprašo 56, 59 punktų reikalavimus numatytos skirtingos ataskaitų tikslinimo procedūros: vienu atveju patikslinimas gali būti atliktas bet kada ir privalo būti pateiktas per 10 d.d., kitu atveju atlikti pakeitimai pirmiausia turi būti pateikti auditoriaus įvertinimui ir jei būtų nustatyta, kad pakeitimai reikšmingi, ūkio subjektas privalo atlikti pakartotinį auditą.</p> <p>Apraše turi būti aiškiai reglamentuota kokie patikslinimai laikytini reikšmingais, kokie ne (pvz.: sumavimo klaidos, techninio pobūdžio klaidos užkeliant duomenis į DS AIS ir kt.). Be to nėra aišku ar pakartotinio audito sąnaudos atsiradusios dėl savo (ūkio subjekto) iniciatyva atliekamų Reguluojamos veiklos ataskaitų patikslinimo būtų pripažįstamos būtinosiomis sąnaudomis.</p>	
34.	<p>„59. Ūkio subjektui savo iniciatyva teikiant patikslintas metines Reguluojamos veiklos ataskaitas, Ūkio subjektas turi gauti ir pateikti Reguluojančiai institucijai nepriklausomo auditoriaus įvertinimą, ar atlikti pakeitimai Reguluojamos veiklos ataskaitose yra reikšmingi bei ar reikalingas pakartotinis auditas. Ūkio subjektas, planuodamas pateikti patikslintas metines Reguluojamos veiklos ataskaitas, iš anksto turi informuoti Komisiją, kad kreipėsi į auditorių dėl vertinimo pateikimo.“</p>		

35.	<p>Aprašo 61 punktas: „Ūkio subjektai privalo atsakingai planuoti pinigų srautus bei pelno paskirstymo metu įvertinti bent 5 artimiausių metų investicijų poreikį ir, jei reikia, numatyti rezervą, užtikrinantį pakankamą reguliuojamoje veikloje naudojamą ilgalaikio turto sukūrimo ar atstatymo finansavimą. Komisija, nustatydama teikiamų paslaugų kainų viršutinės ribas ir reguliuojamas kainas, įvertina šio punkto reikalavimų laikymąsi.“</p>	<p>Visiškai neaišku dėl kokių priežasčių įvedamas toks reikalavimas, su kokių teisės aktų pasikeitimu jis susijęs. Be to, šis reikalavimas neturi nieko bendro su Aprašo tikslais ir niekaip nėra susijęs su reguliacinės apskaitos atskyrimu ir sąnaudų paskirstymu, todėl turi būti panaikintas.</p>	<p>„Ūkio subjektai privalo atsakingai planuoti pinigų srautus bei pelno paskirstymo metu įvertinti bent 5 artimiausių metų investicijų poreikį ir, jei reikia, numatyti rezervą, užtikrinantį pakankamą reguliuojamoje veikloje naudojamą ilgalaikio turto sukūrimo ar atstatymo finansavimą. Komisija, nustatydama teikiamų paslaugų kainų viršutinės ribas ir reguliuojamas kainas, įvertina šio punkto reikalavimų laikymąsi.“</p>
36.	<p>Aprašo 62 punktas: „Reguliuojančiosios institucijos turi teisę iš Ūkio subjektų per Reguliuojančiosios institucijos nustatytą protingą terminą gauti visą informaciją ir dokumentus, įskaitant pirminių apskaitos dokumentų kopijas, būtinus Įstatyme numatytoms Reguliuojančiosios institucijos funkcijoms vykdyti.“</p>	<p>Siūlome tikslinti Aprašo 62 formulotę, aiškiau reglamentuojant ūkio subjektų teises.</p>	<p>Aprašo 62 punktą išdėstyti taip: „Reguliuojančiosios institucijos turi teisę iš Ūkio subjektų per Reguliuojančiosios institucijos nustatytą protingą terminą, bet ne trumpesnę nei 10 d.d, gauti visą teisės aktuose numatytą informaciją ūkio subjekto turima forma bei detalumu ir dokumentus, įskaitant pirminių apskaitos dokumentų kopijas, būtinus Įstatyme numatytoms Reguliuojančiosios institucijos funkcijoms vykdyti.“</p>

* Šilumos sektoriaus įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo projektas (toliau – **Aprašas**);
Šilumos sektoriaus įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo nutarimo projektas (toliau – **Nutarimo projektas**);
Šilumos kainų nustatymo metodika (toliau – **Metodika**);
LR Vyriausybės 2011-07-13 nutarimu Nr. 889 patvirtintas Šilumos kainų nustatymo metodikos principų aprašas (toliau – **Principai**).